

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marți, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sînt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rîdud cu litere garmond — și timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 31 Iuliu.

Secerișul s'a terminat în totă țera.

Și-am fi dorit ca cel puțin deastădată, când scriem despre seceriș, să avem ocaziune a exprima bucuria, ce o simte agricultorul, vîdîndu-și rîdele muncii sale adunate.

Raportele, ce sosesc însă din tôte părțile ne presentă o iconă de tot posomorită, care adaugă numai la grelele îngrijiri țilnice, ce le avem.

În întréga monarhie recolta a fost slabă, așa de slabă, încât special pentru Ungaria de mult nu a fost un așa de neroditoriu ca acesta.

Lucrul se esplică deci de sine, pentru-ce întréga presă, luând în apărare plîngerile agricultorilor, cari n'au putut scôte nici ceea-ce au sîmînat, condamnă rîsboiul vamal cu statul vecin, căci el a devenit o adevărată calamitate pentru țera noastră.

Scopurile intenționate de guvernul nostru nu s'au realizat nici pe departe.

Vitele se vînd mai tot numai cu acelea și prețuri, ca și înainte rîsboiului vamal, bucatele, fiind anii buni și roditori, nu s'au urcat în preț, făcîndu-se mare concurență prin piețele străine, ér pe terenul industrial am pierdut cu mult, pagubele sunt enorme, și am contribuit cu voia la formarea proletarilor meseriași.

Și ca urmări și mai grave a acestor neînțelegeri pe terenul economic este și rîcîla relațiilor politice, legitimată mai ales în timpul din urmă, atît prin evenemintele, ce s'au succedat în regatul român, cât și prin declarațiile bărbaților competenți în sesiunea delegațiilor din anul acesta.

Recolta slabă din anul acesta ne-a creat deci o situațiune și mai critică, decât în care am fost obicinuiți să luptăm, atît pe terenul economic, cât și pe cel politic.

Piețele străine, ce le-am câștigat cu atâtea jertfe pentru grînele noastre, suntem în ajun să le pierdem, neputînd esporta bucate în măsura cerută.

Rusia se pregătește mereu de rîsboiu și de un timp încîce se observă, că mai mult împîrtă decît espîrtă bucate, în grînele noastre, căci, dacă ar forméza, căci consumațiunea e mare și ea va fi și mai mare în cazul unui eventual rîsboiu.

Rămîne America și India. Recolta din aceste continente însă nu e îndestulătoare pentru a provede tôte piețele străine, cari se proved din granarele lor și cu cari stau în legătură, deoarece se ne potă provede și pe noi, unde nu au avut nici o piață.

E deci legitimă condamnarea, ce se ridică contra rîsboiului vamal cu România, unica țera, care ne ar puté veni în ajutoriu cu bucate și al cărui ajutoriu atît pe terenul economic cât și politic s'ar simți și mai tare într'un eventual rîsboiu.

Legitimă e însă și temerea, ce de atâtea ori o am exprimat în diariul nostru.

Poporul, care abia mai poté rîsbî cu poverile cele grele, ce se lasă din tôte părțile pe umerii lui, silit fiind să vîndă puținele rîde, ce le a strîns pentru a-și plăti și a-și mai ușura, pe un timp óres care contribuțiunile de tot soiul, ne mai avînd cu ce trăi aici, va fi silit să ia lumea în cap și să emigreze prin țeri străine pentru a și puté agonisi cele trebuincioșe de pe o țî pe alta.

Și în fața acestor triste constatări, tôte măsurile guvernului contra emigrărilor vor rămîne zadarnice, ómenii vor fi siliți să și părăsescă casa și puțina moșioră vor fi siliți poté să și o vîndă în mâni străine, fără a și-o mai puté reagonisi vre-odată, și dacă măsurile guvernului contra emigrării s'ar aplică cu tótă rigorea, ușor ne am puté trezi în o bună dimineță cu o masă mare de proletari, cari la urma urmelor ar fi mai periculoși decât vrășmașii esterni.

Revista politică.

Dieta Dalmației, carea în anul acesta a fost conchemată și deschisă înainte sesiunilor dietale din celelalte provincii austriace și a terminat afacerile.

O reprivire asupra lucrărilor și deliberărilor dieței din anul acesta ne înfățișază o situațiune de tot seriósă și un moment de mare însemnătate politică.

Din tôte vorbirile, ce s'au ținut de cătră bărbații mai ponderoși, s'a accentuat în continuu unirea Dalmației cu Croația. Dalmațienii sunt entusiasmați pentru acésta idee și o exprimă nu numai în formă de dorință, dar și lucréză din tôte puterile pentru realizarea ei.

Intrebarea cea mai cardinală care pare a dá mai mult de gîndit și de lucru este, că dacă unirea acestor două provincii se va face, la care din cele două părți mari ale uniunii noastre se vor încorporă, fiind ele acum una sub stăpînirea austriacă, ér alta aflîndu se între țerile de sub coróna sîntului Stefan.

Foile austriace par a nu se ocupa cu cu atâtea predilecțiune de acésta întrebare, o comentéză însă cu atît mai mult foile maghiare și în special cele opțiionale. Ele pretind, ca după unire aceste țeri să se încorporeze formal la Ungaria. Dalmația e o

țera, care o au căștigat o maghiarii cu armele, și dacă nedreptate s'a făcut, când ea s'a alăturat la provinciile austriace, să se facă cel puțin acum, după atâtea ani dreptate, alipind-o la țera mamă, la Ungaria.

Din atitudinea, ce o au observat până acum dalmațienii nu se poté conchide nimic cu siguranță. Ei nu și-au manifestat nici chiar dorința, că unde să se alature și aceea și atitudine rezervată se observă și din partea croaților.

Limba este mai mult mîerul de cîrtă și în aceste provincii. Și limba germană li tot atît de urită ca și limba maghiară, căci afară de limba lor alta nu pot suferi. Chiar și contra limbei italiene s'a deschis o adevărată persecuțiune și președințele a fost aspru atăcat de un deputat din majoritate croat, căci a salută la deschidere pe deputați și în limba italiană. Dealtcum în tot decursul desbaterilor atît în plên cât și în comisiuni s'a întemplat diferențe de păreri și vrășbă, provenite mai cu samă din cauza egoismului național.

În timpul din urmă s'a cređut, că victoria ce o au raportat celii tineri la alegeri în Boemia a ferit pe clericali de a veni în conflict cu celelalte partide și că așa a încetat ori-ce agitațiune pentru scóla profesională. Acunță a fost însă numai la aparință Precum am acunță în unul din numerii trecuți, episcopii au hotărit a ține o conferință în Viena înainte de deschiderea parlamentului, în carea se vor ocupa cu proiectul ministrului de instrucțiune, Gautsch. Pentru prepararea cât mai bine a lucrurilor pentru acésta conferință lucră presa și lucră din rîsputeri deputații clericali.

Pentru-ce s'a luat dela ordinea țilei în parlament proiectul lui Lichtenstein a spus-o deputatul Doblhamer, accentuând, că regimul, când a făcut apel la patriotismul clericalilor, a făgăduit, că însuși va veni cu un proiect pe basa legii dela 1868 și 1869. Regimul însă a amînat, și noul proiect nu coreșpunde nici pe departe cu asteptările clericalilor. Acesta e și motivul conferințelor episcopesci. Episcopii trebuie să privegheze și să îndrepte proiectul după vederile lor; ér regimul să caute a ține bune și amicabile legături cu clericali, ca nu cumva dintrere multe scaune, pe care se rădîmă să rămînă pe jos cu totul.

Călătorii monarhului nostru la Berlin o comentéză mereu foile germane. „Militär-Wochenblatt“ făcînd amintire de călătorii cea din urmă a monarhului țice, că splendórea acelor țile de sîrbătóre și importanța lor nu s'a stins încă. Legătura urzită atunci între ambele puteri s'a întărit prin contractul de alianță din 1879 și astfelu până as-

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

„Neue Freie Presse“ publică despre esposiția din Paris următoarele:

I. Priviri generale.

Copacii nu cresc până în ceriu. Despre acésta ne putem convinge țî de țî. Se vede, că crescerea lor nu atárnă dela mâiestria ómenseă, căci, dacă ar atárnă, ómenii i ar fi fabricat tot mai înalți, astfelu, că ei ar atinge astăđi cel puțin luna, dacă nu chiar sórele. Cam așa s'a purces și cu esposițiile de a tótă lumea. Estensiunea lor s'a mărît tot mai tare, deóre-ce fie care națiune, ba fie-care generațiune nisua a întrece pe înaintășii sei. Mărima se vede a fi fost prima țintă, ér mărșea era considerată numai de a doua. Se afirmă, și după părerea mea cu tot dreptul, că de acésta ideie au fost conduși și francesii. Satisfăcînd acesteia au început a cugemă la înfrumșetarea colosului menit a atrage ne-numeră mulțimi de privitori.

Astfelu este ómenirea! Drept aceea n'avem de ce să fim surprinși, dacă vedem, că esposițiile s'au abătut tot mai tare dela ținta primitivă. La început esposiția avea numai un caracter industrial. Esposiția

industrială a fost mai tîrđiu combinată cu cea agromonică, deóre ce și acésta aparține industriei, și încă forméza cel mai însemnat ram al industriei. Se poté țice, că agronomia este compoziția logică a tuturor industriilor. Cu timpul s'au mai adaus acestora și altele. Astfelu cadrele esposiției au ajuns a cuprinde în sine și artele frumóse. S'au luat apoi în considerare ideile și aspirațiunile sociale și astfelu s'a țintit tot mai dinadins la combinarea folosului cu frumosul, utile dulce. Scopul esposiției s'a estins tot mai departe. În anul 1878 a fost politic și est timp tot acela-și în gradul suprem. Tôte esposițiile, ce se pot imagina, de a puté largi și înfrumșea aspectul privitorilor. Și tôte aceste nu se întemplă nici în hatirul industriei, nici agriculturii, nici al artelor frumóse și libere, ci totul numai pentru a serbă revoluțiunea dela 1789. Spre serbarea acestui centenariu memorabil s'a făcut tot ce a fost posibil.

Pregătirile s'au început de timpuriu. Primul decret a aparut în 10 Novembre 1884. Problema cea dintăiu a fost de natură financiară. Francesii își puseră întrebarea: ce are să coste esposiția? Pe basa esperiențelor căștigate cu ocaziunea esposițiilor de mai înainte, ei au ajuns la conclusiunea, că, subtragîndu-se suma ce va rezultă din materialele ce se vor vinde după încheerea esposiției, au lipsă încă de 43 milióne franci pentru construcțiuni și aran-

giamente. Suma acésta s'a adunat în modul următoriu: Statul a contribuit 17 milióne, orașul Paris 8 milióne, ér restul de 18 milióne l'a contribuit respective anticipat o societate de garanță. Dacă suma acésta nu ar fi de ajuns, societatea s'a obligat a contribui tot ce s'ar mai recere. Din intrate înainte de tôte își reprimesce societatea suma contribuită. Dacă intratele întrec suma contribuită de societate, atunci rezultă un căștig. Acesta se împarte în părți egale între: stat, capitală și societatea de garanță. Despre căștig deocamdata nu poté fi vorba. Preliminariul intratelor de abia s'a urcat la cifra de 18 milióne, între cari tacele de intrare ar da suma de 14 până la 15 milióne. (În 1878 a încurs din tacele de intrare numai 12 milióne.) Consicii de puținatatea dobândii, întreprindătorii s'au simțit óre-cum obligați a lua măsurile necesari spre a mîntui societatea de ori ce daună. Au hotărit deci să nu acórdé nici-meni bilete libere, afară de oferenti și personalitate de serviciu. (În a. 1878 s'au espenit 2.267.000 bilete gratuite, cu deosebire: învătătorilor, scolarilor și lucrătorilor). Nici chiar membrilor din comisia financiară, dintre cari cei mai mulți au fost membrii ai societății de garanțare, să li se dea bilete gratuite. Au însă privilegiul a se abona, în loc de 100 franci cu 26 franci, pe tótă durata esposiției.

(Va urma.)

tădi alianța puternică a celor trei state a putut susține pacea europeană. Domnitorii și popoarele Austro-Ungariei și Germaniei sunt învoici deopotrivă a stă strâns pe lângă legătura binecuvântătoare, a o întări și apără. Această voință conduse pe împăratul nostru la Viena spre a îndeplini împuternicirea sfântă a bunului seu moș și carea a fost: o amiciție continuă.

După ce fôia mai face amintire de toastele ținute, continuă: Acum vine împăratul Francisc Iosif la Berlin, supremul beliduce al armatei, cu carea armata germană e atât de strânsă nu numai prin toastele monarhilor, ci prin pulsul inimei și al spiritului, prin rudire de rasă, prin același sentiment de datorință, onóre și cavalerism, și prin aceea voință neștrămutabilă: de a pădi vechiul tron, dreptul, nobila și adevărata libertate. Armatele sunt frați de cruce, ce s'au măsurat în vitegie pe câmpul de luptă și cari au legat vecinic amiciție prin isbândile și probele, ce le-au desfășurat la Buda, Salankemen, Malplaguet, Rollendorf, Lipsca, etc. unde în continuu umăr la umăr au combătut imperialii, brandenburgii și prusienii și conduseră stégurile la victorii și triumfuri spre grôza inimicului, așa să rămână, acum și pururea, și dacă s'ar întâmplă ca mai curând ori mai târziu armatele Austro-Ungariei și a Germaniei să mērgă împreună la luptă, să se facă în spiritul amintit. Dumneșu cu noi! Viribus unitis!

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

De sub Meseșiu, 7 August, 1889. Dle redactor! Jurul nostru pot dice că este ținutul acela, în care poporul mai puțin s'a bucurat până acum de interesarea inteligenței. Despărțământul Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român din Sălăgiu a început însă a-și revērsă și asupra acestui ținut rațele sale binefăcătoare și se îngrijese de desvoltarea poporului din acest ținut, carele până acum a fost, pot dice, negles cu totul.

Nu sum omul, carele să me ocup cu scrieri diaristice, însă adunarea generală a despărțământului XI Sălăgiu, ce s'au ținut în comuna gr. or. Tresnea, me silesce și îmi impune a me ocupa deastădată cu darea în publicitate a rezultatelor binefăcătoare, ce s'au petrecut în 6 August a. c. pentru poporul român din comuna Tresnea, o comună compactă română, situată la pôlele Meseșului, locuită de un popor sirguincios, cari relativ se bucură de bunișoră stare materială.

În acēsta și după serviciul divin și invocarea spiritului sânt, fără de care românul nici o dată nu-și începe nici o lucrare a sa, Reverendissimul domn președinte al acestui despărțământ Alimpiu Barboloviciu, prin o cuvântare bine precisată a spus în general scopul Asociațiunii și în special al acestui despărțământ, în termeni aleși și bine pricepuți, atât de inteligentă, cât și de poporul present, carele a fost în număr foarte mare; în fine face apel la popor pentru de a se interesă de învățatură și meserie, cari singure numai pot aduce fericirea și înaintarea poporului român.

Administratorul protopresbiteral al tractului Ungurașului, M. O. D. Pavel Roșca, bineventeză comitetul despărțământului în numele poporului din loc, prin o vorbire însuflețită care cu bucurie primesce în mijlocul seu pe onorații membrii ai comitetului despărțământului și ôspeții acestei adunări.

După aceste imediat se cetesce raportul comitetului despre activitatea sa, care raport a fost primit din partea membrilor și a întregii adunări cu mulțămire.

Nu pot retăcea, că din raportul comitetului s'a vățut și de astădată interesul bărbaților devotați pentru cultura poporului, cari, precum în trecut, așa și acum au succurs cu ajutorul lor pentru premiarea acelor învățatori, cari a dovedit interes și sirguință în împlinirea chemării lor sante. Acești onorați domni a fost în primul loc dl Georgiu Pop, proprietariu mare din Băsesci, carele și de astădată a donat primele 2 premii, o vacă cu vițel și o scrôfă cu porci; dl Dr. Ioan Nichita avocat în Zēlau 20 fl., dl Andreiu Cosma directorul băncei „Silvania“ din Șimleu 20 fl. și dl vicariu Alimpiu Barboloviciu din Șimleu 10 fl., care premii s'au dat învățătorilor binemeritați. S'au mai premiat apoi încă 2 învățatori câte cu un op din istoria Transilvaniei de dl Georgiu Barițiu.*)

După aceste s'a ales comisiunea de patru membrii pentru încassarea tacselor. Din raportul comisiunei a rezultat, că de astădată s'a încassat suma de 96 fl., parte dela membrii ordinari vechi și noi și parte dela membrii ajutatori.

După aceste s'a deschis adunarea generală a reuniunii femeilor sălăgene, amânându se continuarea

*) Ar fi de interes să se scie și numele învățătorilor premiați. Red.

ședinței despărțământului până la 3 ore p. m., carea din cauza prândului comun s'a redeschis numai la 6 1/2 ore p. m. în care ședința s'a cetit o diserta ține din partea părintelui Valeriu P. Papiu din Ciurerna.

Să revin deci la ședința reuniunii femeilor române sălăgene, carea pot dice a fost cununa țilei acesteia.

Ședința s'a deschis prin Ilustra d-na președintă Clara Manu prin o vorbire de un cuprins plin de entusiasm, carea vorbire a fost ascultată cu cea mai mare atențiune din partea întregii adunări și a fost urmată de neinterupte „să trăescă“.

După vorbirea de deschidere a urmat cetirea raportului comitetului reuniunii prin secretariul seu dl Andreiu Cosma, ce de asemenea a fost ascultat cu viu interes.

Din raportul comitetului cu bucurie generală s'a constatat deschiderea școlii de fetițe, a cărei deschidere — precum s'a aflat din raport — a în timpinat multe greutăți, pe cari însă zelul comitetului pentru de a vedé odată realizată dorința reuniunii femeilor sălăgene le a învins. Tot din acest raport e evident crescerea fondului reuniunii, făcându se colecte pentru acoperirea salariului învățătoressei și procurarea recuisitelor necesarii la predarea învățământului în școlă nou înființată.

După acestea de asemenea prin o comisiune alasă de membrii adunării s'au încassat tacsese dela membrii noi și vechi ai reuniunii și după cetirea raportului acestei comisiunei ședința s'a încheat la 3 ore p. m.

De regulă ori-ce început bun, are și sfârșit bun. N'a lipsit nici de aici prândul comun obicinuit la atari ocațiuni. Prândul s'a început imediat după încheierea ședinței, în casa parochului local Irodion Labo, carele este un preot veteran, și se bucură de cel mai bun nume în acest ținut, ér ospitalitatea sa este, a-și puté dice, proverbială. Numai sufere îndoielă, că la masa păr. Labo, mulțămirea generală a succesului obținut, s'a manifestat cu tótă tăria, și astfel lucrul natural, că toastele nu a putut lipsi. Insemu aci câteva.

Primul toast l'a ținut Reverendissimul domn vicariu Alimpiu Barboloviciu pentru Maj. Sa și Inalta casă domnitore, căreia i a urmat neinteruptele „Să trăescă“ și cântarea imnului popular din partea școlarilor din acēsta comună, cari au delectat ôspeții cu cântarea mai multor poesii; dl Georgiu Pop pentru președintele și secretariul despărțământului; dl Andreiu Cosma pentru președinta și comitetul reuniunii femeilor; dl adm. prot. P. Roșca, pentru comitetul despărțământului; dl preot reformat din loc pentru înfrățirea între popoarele Ungariei; dl adm. prot. P. Roșca pentru parochul local, etc.

Tot în acēsta și s'era ca o încoronare a tuturor lucrărilor bune ce s'a făcut, s'a ținut și un bal dat în folosul despărțământului și sortirea obiectelor incurse pentru reuniunea femeilor sălăgene.

La petrecerea acēsta de s'era a participat un public inteligent numeros atât din jur cât și din depărtare, ba chiar și din jurul Oradiei mari și al Deeșului.

Despre buna dispozițiune ce a domnit și la bal e de prisos să mai accentuez altceva, decât că a ținut, până în țori de țori.

Cu aceste sau finit ția de bucurie pentru poporul din Tresnea, carea și a lăsat urme adēnci în inimile acestui popor convingându se despre bună voința inteligenței, pentru de a l vedé odată ridicat la culmea culturei mult simțită. Un suvenir nesters a dus cu sine și ôspeții prezenti la acēsta adunare frumôsă și mult animată. Un ôspe.

Din jurul Aiudului, 28 Iuliu, 1889. Dle redactor. Din părțile acestea, prea puține corespondențe aveți despre trebile și lucrurile ce se petrec pe aici, deci cred, că fac ceva serviciu publicului cetitoriu, înregistrând următoarele:

Suntem deja în ajunul esecutiunilor, cari de regulă se încep în tot anul în luna lui August; durere numai, că suntem totodată și în ajunul unei miserii, să nu dic chiar fômete prevēțută, — căci recolta cea slabă a grâului din est an — este deja în genere cunoscută; — cucuruzul (păpușoiul) ne promite încă și mai puțină mângăiere, deși plôia de eri va ajută ceva puțin; tot astfel stă tréba și cu rôda viilor, deóre ce strugurii începuseră a se învineți și a încetă cu totul a se desvolta în lipsa de plôie, sperăm însă, deși în mijlocul desperățiunii, că desvoltarea lor mai poté urmá.

Acestea vi le notaiu, dle redactor, ca pe nisce lucruri, cari în special privesc hrana și subsistința poporului apucat pe calea desperățiunii și pe care, în stadiul acesta desperătoriu l'au țugându se: „Dômne sfinte, încă numai o plôie asemenea acēsteia, și atunci vom fi mai liniștiți“.

Și acum, dle redactor, a-și mai avé de înregistrat o dorință, carea de altcum, spunēnd adevărul, nu e singură dorința mea individuală, ci pot dice,

că e chiar a multor comune românesci din jurul Aiudului, după cum me informați eri în Aiud, dela unii preoți, țudi comunali, proprietari etc.

E vorba dle redactor despre un advocat român (sau fie și doi) care să se domicilieze în Aiud, unde nu i ca'n palmă nici unul român, fără numai unguri, cărora cei mai mulți crestini români, numai de nevoie și încredințeză causele lor procesuale!

Ôre dintr'atâta advocați români, ce sunt d. e. în Alba Iulia nu s'ar puté hotări unul sau doi a se domicilia în Aiud, unde la tótă întâmplarea ar fôlosi fôrte mult, atât sie și cât și poporațiunii române din acest ținut. Cugetați deci serios rogu-velor advocați români la acēsta împrejurare, căci împlinind dorințele numerosului popor din jurul Aiudului: veți fi, — fiți convingși, — satisfăcuți și on. domniile vôstre; ba cum țiseu mai sus, n'ar fi réu, dacă chiar și doi domni advocați s'ar domicilia în Aiud, chiar și din motivul, că precum am esperiat cu destula durere, când se țin la judecătoria cercuală pertractări cu partidele, apoi țeu l' dóre pe om inima, când trebue să veți și auți, cât chin și frēmētatură se stôrce în biroul judecătoriesi atât din partea partidelor, cât și a advocaților, cari de vor să și apere clienții, nepricepând tot înțelesul formațiunilor partidelor predau la protocol în mod greșit causele clienților lor, din cauza necunôscerii limbei române.

Un singur protocolist, pretins român, am vățut în tot biroul judecătoriesi din Aiud, care vorbesce de silă bucuroso românesce.

Dacă vom fi norociți dle redactor se ni se împlinescă dorința arțetóre de a avé un dorin advocat român domiciliat în Aiud, atunci mi voi ținé de datorința națională a ve încunoscință.

X.

Procesul de presă al „Luminătorului“

Apărătorul Coriolan Brediceanu, advocat în Lugos, a pronunțat următoarea vorbire de apărare:

Onorabil tribunal regesc ce județ de presă! Prea stimați domni jurați!

Procurorul de stat a strigat: să se pedepsescă! Să se pedepsescă! strig și eu. Să se pedepsescă acela, care a comis ceea-ce a afirmat procurorul reg., să se pedepsescă cel ce a revoltat, care a provocat la revoluțiune, să se pedepsescă care a îndemnat la rumpere, să se pedepsescă, căci este vrednic de pedepsă. Însă să nu se pedepsescă și nu se va pedepsi clientul meu, căci n'a agitat, n'a comis revoltare, fiind-că în articolii încriminați nu se poté găsi nici provocare la revoluțiune nici îndemnare la rumpere. În acasă înzadar am căutat fapte positive, cari chiar și numai la aparință ar sprigini acusa. N'am putut găsi; și astfel scrutând îmi picară în minte cuvintele lui Fr. Deak scrise baronului Wesselényi: „Acēsta națiune nici când nu se va puté smulge din mistuitoarele lanțuri ale prejudițiilor“.

Prejudițiuul a dat nascere acusei, preocupățiunea este tótă motivarea ei. Temeiul prejudițiuului este o idee: procurorul reg. nu numesce ideea, însă ia se cuprinde în fiecare cuvânt al motivării acusei.

Aceea idee este: Ideia de stat maghiar, care nu poté fi de sine stătoriu, neaternătoriu și constituționalismul ei nu este asigurat, până când nu este maghiară tótă vena ei, cea ce este de o potrivă cu maghiarisarea universală. În acēsta idee se isbesce fie-ce postulatul național, acēsta idee întratâta iniriuréză asupra fie cărei mișcări a vieții publice, încât se amestecă în tôte, pune mâna pe tôte și rēstörnă tot ce la aparință i se pune în cale și întunecă simțământul public.

Întunecarea simțământului public este lēgânul prejudițiuului și consecința lor este persecuțiunea politică.

Noi cerem dreptate, dreptate curată și liberă de ori ce preocupățiune cerem noi, avem drept se cerem acēstă și e datorința civică a dvôstre se ne faceți dreptate.

În numele sempiterneli dreptăți fire ar ôre cu puțință a condamnă pe clientul meu pentru agitațiune pe baza celor doi articoli încriminați, în cari nu se găsesce provocare la comiterea nici unui felin de ilegalități, ori cât de larg se fie conceptul „agitațiune“; cu puțință este ôre a declară de vinovat pe clientul meu, care în cei doi articoli admonéză la „pace“, la cultivarea „bunavoinții“, îndemná la respectarea legilor, séu dóră pentru-că glorifică idealul revoluțiunii franceze din anul 1789? Nu se poté, căci atunci cugetarea liberă, simțământul pentru libertate încâ ar fi oprite și demne de pedepsă; — sau dóră numai pentru aceea, pentru-că „s'a manifestat într'o fôie redactată românesce?“

Dreptatea este bunul fie-cărui cetățen, unuia a face și a nu face altuia dreptate nu se poté, deci a declara de „agitațiune“ cuprinsul unui articol, pentru că acela s'a publicat în limba română, și a priveghia nepedepsindu-se articolul cu același cuprins, pentru că a apărut în limba mughiră sau germană, acēsta este nedreptate.

Acusa susține, că cele cuprinse în cei doi articoli încriminați „sunt în stare a agită pe români la ură contra maghiarilor.“

Că „nu sunt în stare“ se vede limpede din rezultat; sau cu puțință este procurorului de stat a prezentă măcar pe un unic român în care cuprinsul acelor articoli ar fi stîrnit ura contra maghiarilor; sau e în stare dl procuror de stat a ne spune o faptă întâmplată dela aparința acelor articoli încôce, prin care românii și-ar fi manifestat ura lor contra maghiarilor?

Resultat nu-i, deci despre agitațiune nici vorbă nu pôte fi, cu atât mai puțin, că în nici unul din articoli încriminați nu este nici amintire de națiunea maghiară, căci în aceea nu se învinovătesc națiunea maghiară, nici cu despoiere de drepturi, nici cu apăsare: nu se vatemă constituțiunea ungară, nu se găsește așfare la ură nici provocare cătră români de a uri națiunea maghiară, ceea ce nici n'a fost voința, sau simțirea sau intențiunea clientului meu. Aceste se vęd din întreg cuprinsul articolilor, deci se analizăm părțile singuraticale ale articolilor, așa pre cum fură înșirute de cătră procurorul de stat în acasă.

Articolul întâiu: „Nascerea Domnului“ conține din pricina sărbătorii Crăciunului o reprivere asupra anului trecut și în partea sa cea mai mare ilustrază starea politică a Europei întregi.

„Popórele gem sub apăsarea sarcinilor publice; cu lacrimi de durere în ochi privesc la vitele lor flămânde și tremurânde; alții cu inima sfâșiată se despart de vetrele lor străbune, luând lumea în cap, pentru-ca în alte țeri și sub alte stăpâniri străine se-și afle o esistență mai bună; alții gem prin temniți, pentru-că a avut cutezanță de a-și apără viețile ori averile atacăcate pe nedrept din partea organelor statului“.

Audțitau d-nii jurați în aceste rënduri amintindu-se națiunea maghiară sau poporul român? Érá cuvântul „popóre“ nu este óre cumulativ și nu se înțeleg óre tóte popórele Europei și nu se caracterisază óre starea tuturor popórelor cu ocaziunea sărbătorii universale a Crăciunului?

Tot astfelu este și pasagiul al doilea din articolul întâiu:

„Pacea, de carea ne bucurăm noi astăzi, nu e pacea ángerescă, sau cerescă, sau creștinăscă, ci este o pace págănescă, lipsită de suflet și de inimă omenăscă. Ea este dictatură despotică și nemilósă, cu multe milióne de baionete obrudatá bietelor popóre suferinde; e o pace ce pretinde imperativ dela cetățenul índeptăit spre viață și esistență, ca se-și calce voința și simțimintele, se-și musce buzele și inima, se renunțe necondiționat la drepturile sale, până chiar și la cele firești, se se supună poftelor și fărădelegilor mai marilor, se vadă cu ochii lotriile altora, rătécirile și abuserilor, dar — se tacă tăcerea pescelui și se suferă tóte, ba încă se mai și respecteze pe cei abuseri, se se închine lor, aducându-le daruri: „aur, smirnă, tămăie și — sänge“.

Este dóră în aceste rënduri ai articolului întâiu vorba despre maghiari și români? Sau dóră íngerii, pacea íngerescă, pacea cerescă, pacea creștinăscă este numai maghiar și românesc?

Aceste numiri generale tocmai eschid „characterul“ național al celor díce.

Espreziunile, la aparință vátémátóre, din acele pasagiuri, precum: „cálcarea voinței, se se supună poftelor mai marilor, se vadă cu ochii lotriile altora“, nu sună la adresa națiunii maghiare, ci sunt ín dreptate asupra sistemului de guvernare și nici aceea nu este espres spus, că acele epiteturi se referesc la guvernul patriei nóstre.

Dacă însă dl procuror de stat vrea se le referescă asupra sistemului de guvernare a patriei nóstre, atunci apoi se cetim articolul de Crăciun, alăturat protocolului investigării prealabile, care articol l'a publicat contele Apponyi Albert în fóia „Budapester Tagblatt“; un pasagiu al acelu articol sună astfelu: „Sé privim acum special la patria nóstră; aici stăpănesc dóră pace, nici o resulfare nu se miscă, măriginita minte a supusului gustă în tótá tigna binecuvântárilor unui regim deaprópe 13 ani; cetățenul acestor țeri privesce plin de respect la fispani sei, cari dispun de mandate de deputați, officii și diplome nobilitare; el preamăresce blándul ochiu al controlor guvernului, care se închide față de nenumăratele defraudățiuni și manipulări ușóre cu bani străini“.

Aceste sunt cu mult mai aspre, decât cele cuprinse în pasagiul al doilea al articolului întâiu încriminat, și în articolul lui Apponyi neincetat se vorbesce de: „manipulațiune de satrapi“ și bájgăe de asemenea espresii scandalisátóre; cu tóte aceste contelui Apponyi nu i s'a intentat proces pentru agitațiune contra constituțiunii. Și cum se închee amintitul articol al contelui Apponyi? Se închee cu provocarea: „Destéptá-te!“

Însé, đeu, dacă clientul meu ar fi încheat articolul seu cu cuvântul: „Destéptá-te“, atunci dl procuror deja ar fi audțit sunând trimbițele de răsboiu și poeniturile puscilor. (Iaritate generală). De ce. Pentru-că „Destéptá-te!“ este cuvânt revoluționariu, érá „Erwache“ însémná numai scularea de diminéță comună. (Iaritate generală).

Varietăți.

* (Himen.) Dl Ioan Branga cler. abs. și învătătoriu în Orăștie și-a fidanțat de fiitórea sa soție pe d sóra Antonia Marciacu din Alba-Iulia.

* Ínvitare la petrecerea cu dans, ce se va arangiá la 6/18 August 1889, în sala „Bererii“ din Huniedóra, în favorul „Reuniunei femeilor române din comitatul Huniedorii.“ Ínceputul la 8 óre séra. Entreé: de familiá 1 fl., de persónă 50 cr. Suprasolvirile se vor cuitá pe calea điaristică.

Damele române din Huniedóra.

* (C. D. Ioan Ghica.) Cunoscutul scriitoriu român, dl Ioan Ghica, ministru al României la Londra, petrece la moșia sa din Ghergheni.

* (Dl V. A. Urechia.) Điarele franceze aduc scirea, că academiianul român, eruditul bărbat dl V. A. Urechia, a fost ales ca președinte de onóre al congresului învătământului superior, ce se ține actualminte în Paris.

Ne bucurăm de acésta onóre — adauge „Românul“ — ce se face în persóna dlui V. A. Urechia învătământului superior român.

* (Cas de mórte). Ministrul Coloman Bedekovich a rēposat în Hinterbrühl în urma unui morb de inimă.

* (Grindină.) În Sânt-Mihaiul inferior de lângă Cheia Turdei, ni se scrie, că atât pe sat cât și pe întreg hotarul în điuá de 25 Iuliu pe la 2 óre p. m. se descără o furtună insoțită de un vânt violent și plóie cu ghiață Tempestatea înfricoșată s'a descărcat între tunete, fulgere și vânt vehement de cugetai, că e perirea lumii. Furtuna îngrozitóre rumpénd pomii din grădini cât au fost de mari și scoțindu-i și din pământ i-a aruncat în depártare de 10—15 metrii; case, superedificate și grașduri au fost stricate, ba unui econom i-a omorít și un bou, fēnurile și paiele jumătate le-au mánat. După finitul furtunii sosirá plóia cu ghiață ca alunele de mare, nimicind tot hotarul, de n'a rēmas numai tuleii la cucuruz, neatingénd alte hotare fără numai pe al nostru.

Cucuruzele erau fórte frumóse, încát povestiau bētrânii, că de mulți ani, așa cucuruze nau fost, precum a fost în éstim. E dréptá đisa psalmistului David: Că deschidéndu-ți mána ta Dómne, tóte se vor umplé; ér întorcéndu-ți tu față ta, tóte se vor turburá. Când privesci pe hotar la cucuruzele și ovesele sdrobite te dóre inima, în cucuruz era tótá speranța bietului plugar, căci plugariul, când are cucuruz e îndestulit.

* (Manevrele de tómnă.) În 11, 12, 13 și 14 Septembrie n. vor manevrá corpurile 9 și 10 de armată între Zwitau, Märisch-Trübau, Chrudin și Crast sub comanda archiducelui Albrecht și în presentá Maj. Sale monarchului nostru. Numérul întreg al trupelor, ce vor luá parte, este de 79 batalióne, 36 escadróne și 108 tunuri, total 44,800 soldáți. Se vorbesce, că la aceste manevre va asistá și șahul Persiei.

— Manevrele în România se vor ínchepe la 20 Septembrie și se vor face pe corpuri.

* (Oficieri români la Paris.) Ministrul de rēsboiu din România intenționézá trimiterea mai multor oficieri de artilerie la Paris, ca se facă un raport despre obiectele militare dela espozitiune.

* (Raportul general al societății de lectură „Petru Maior“ pe 1888/9.) Conform acestui raport societatea a numérat în anul acesta 18 membrii fundatori, 30 onorari, 34 ordinari și 4 ajutători. Societatea a ținut 2 ședințe generale ordinare, 5 generale-estraordinare și 17 ședințe ordinare septémánare. Biblioteca, care numera 1012 opuri, a crescut cu 126 opuri donate. Foi au încurs 22. Societatea are avere în bani: fondul permanent 4415 fl. 99 cr., fondul disponibil 62 fl. 32 cr., și restul cassei 30 fl. 45 cr., — 6 lei 50 bani; în total suma de 4508 fl. 76 cr., și 6 lei 50 bani.

* (Postal). În 2 Septembrie a. c. n. se va ínchepe în Budapesta un curs de 10 luni, în care se vor instruí atari indiviđi, cari doresc a fi aplicați la administrațiunea officului postal și officului telegrafic, sau la comptabilitatea, cassa, și manipulațiunea acestor officii, precum și la direcțiunea institutului postal de economii.

În acest curs se vor predá cu totul 19 studii. Limba de propunere și esaminare e limba maghiară.

Ascultătorii pot fi ordinari și estra-ordinari. Ascultătorii ordinari sunt, cari în tot decursul anului frecuentézá regulat prelegerile; ér ascultătorii estra-ordinari sunt, care se aflá deja în serviciul postal sau telegrafic, și pot ascultá și numai anumite studii, pentru completarea studiilor lor.

Ca ascultători ordinari pot fi primiți indiviđii, cari pe lângă condițiunile cuprinse în § 1 al art. de lege I din anul 1883, vor documentá prin documente valide:

a) cá au absolvat cursul iuridic, vre-un politehnic, sau academia militară, scóla de artilerie, inginerie sau vre-o academie montanistică;

b) cari au absolvat gimnasiul sau scólele reale, sau vre-o scóla comercială de un rang cu aceste institute, și a depus cu succes esamenul de maturitate; sau oficerii activi din armata comună sau cea teritorială;

c) cá au implinit vârsta de 18 ani;

d) cá sunt civi ai Ungariei;

e) cá limba maghiară o posed perfect în vorbire și în scris;

f) cá au o purtare morală neesceptionabilă și

g) cá trupesce sunt capabili pentru serviciu postale și telegrafice, ce e a se documentá prin atestat medical.

După terminarea cursului acei elevi, cari vor obține absolutoriu și vor depune cu succes esamenul fundamental, se vor împărți pe la officile postale și telegrafice, unde în decurs de 7 luni vor face pracsă, și apoi se vor admite la depunerea esamenului de cualificațiune, dacă dela șefii lor vor obține un atestat bun despre pracsă făcută. Indiviđii astfelu cualificați vor fi denumiți apoi în diferite officii, după regulele de denumiro din vigóre.

Didactrul pentru ascultătorii ordinari e 40 fl., ér pentru cei estraordinari pentru fie care studiu 4 fl. Tacsă de înmatriculare pentru ambele categorii de ascultători e 10 fl. Pe basa paupertății documentate, și în urma cererei adresate la direcțiune, se pôte obține și eliberarea de didactru.

Cei cari doresc a fi primiți la acest curs au se-și adreseze cererile de primire până la 20 August a. c. n. la direcțiunea pentru cursul postal-telegrafic (A posta és tavirda tanfolyam igazgatósága, Budapest, Király utca 69-ik sz. II em.)

Am aflat de interes se estragem punctele mai cardinali din un anuciú, ce ni se trimite din partea direcțiunii postale telegrafice; la cerere putem servi și cu deslușiri mai detaiate.

* (Trecere cu vederea.) Multe se vorbesce despre uitucia ómenilor învătăți, dar ca întreg corpul profesoral al unei universități se suferă de slăbiciunea acésta, nu s'a mai pomenit. Universitatea rusă din Odesa impliniá la 23 Iuliu 25 de ani de când esistá. Toți așteptau se se serbeze în acea đii iubileul de 25 ani. Mare fú însé mirarea cetățenilor și a autorităților, când vędurá, că acésta đii trece în tótá linistea. Cercetând cauza, aflará, că și rectorul și senatul, cu un cuvânt, toți profesorii universității uitaserá cu totul de iubileu!

* (Un tren oprit de omiđi.) Un tren, care trecea pe o branșe a liniei Canadian Pacific din America în đilele din urmă fú oprit óre întregi de océtá imensă de omiđi cenușii, care se indesau pe șini. Rótele trenului cálcău omidele cu sutele și cu miile, cu tóte acestea era în zădar. Lucrătorii, care veniserá în ajutoriu, ca se le gonésá, aruncárá násip peste ele, însé fără succes, după aceea încercárá se le măture cu ramuri de arbori, dar ceta se sporia mereu. În fine trenul a trebuit se facă distanța de 25 klm. abia în 10 óre.

* (Espozitiune vienesă.) În anul viitoriu se va ține în Viena o espozitiune internațională economică și de silvicultură. Reuniunile agricole din Bavaria vor luá parte la espozitiune sub conducerea principelui Ludovic.

Din public.

Avis.

P. T. Domni cari voesc se participe la adunarea generală a Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român, care se va ține la 27 August, a. c. st. n., în Fágăraș, sunt rugați a se însinuá la subscriși cel mult, până în 23 August a. c. st. n. spre a se putea face dispozițiunile necesare în privința încuarterării.

Spre încungiuarea eventualelor neajunsuri se atrage atențiunea a tuturor participanților, cari vor călători pe linia ferată, se calculeze, a ajunge cu trenul de diminéța în 26 și 27 August a. c. la gara Homorodului, ce este în depártare de Fágăraș cam 48 kl., căci la din contrá sosind cu trenul de séra, încuarterarea, va fi nóptea împreunată cu greutate.

Totodată sunt rugați P. T. domni participanți, cari voesc se li se comandezé trásuri dela Homorod la Fágăraș, se aviseze pe subscriși.

Fágăraș, în 5 August 1889.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Ioan Floria,
ases. orfanal.

Loterie.

Sâmbată în 10 August 1889.

Buda: 8 13 79 73 40

Bursa de Viena și Pesta.

Din 10 August 1889.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4%	94.65	100.—
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer		
oriental ung.	112.60	—
Obligațiuni ung. de rescumpérarea đecimeii de vin	99.75	100.—
Obligațiuni de credit austr.	304.75	309.—
Sorți de regularea Tisei	127.50	127.75
Oligațiuni urbariale ung.	104.80	104.75
Galbin	5.68	5.64
Napoleon	9.51 ¹ / ₂	9.50
100 marce nemțesci	58.50	58.50
London pe (poliță de trei luni)	119.70	119.60

Nr. 301

[116] 1—3

CONCURS.

In scopul instituirii de învățători în mod definitiv la școlile parohiale din *Șura mare*, din *Roșia săsescă* și din *Mohu*, prin această se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foia arhidiececană „Telegraful Român.”

Emolumente.

In *Șura mare* 200 fl., în *Roșia* 170 fl. în *Mohu* 250 fl. în bani; — locuință naturală în edificiul școlii și lemne de foc trebuincioase.

Dela fiitorii învățători, pe lângă calificarea de lege prescrisă, se cere ca să fie bineversați în cântările și ritualele bisericesti, având a ține strana în biserică Dumineca și sârbătorea.

Cererile concursuale se se adreseze la oficiul protopresbiterial subscris. Sibiu, 26 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiterial al Sibiului, în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Ioan Hannia,
adm. protopresb.

Nr. 257.

[119] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei va cante de clasa a treia, *Porumbacul superior răsăriten*, protopresbiterial Avrigului, prin această, pe baza reso luțiunii Preavenerabilului consistoriu arhidiececan dto 6 Iunie anul curent Nr. 2170 B. se escrie a treia oară concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Venitele împreunate cu această parohie sunt:

1. Folosința porțiunii canonice, parte arătoriu, parte fânaț fl. 52.—

2. Dela 140 familii câte o ȳi de lucru calculată în bani ȳ 40 cr. fl. 56.—

3. Dela molitvele de preste an și dela sântele pasci fl. 18.—

4. Dela betezul Domnului în calcul mediu . . fl. 28.—

5. Stolele de botzuri, cununii, înmormântări și alte funcțiuni preoțesci — toate statorite în sinodul parochial estra-ordinariu din 29 Iunie 1888, dau un venit anual de fl. 146.—

Suma . fl. 300.—

Doritorii de a ocupa această parohia au a și subșterne cererile concursuale instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parohii din 1878, la oficiul protopresbiterial gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek) până la termenul susindicat.

Avrig, 24 Iuliu, 1889.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv, — oficiul protopresbiterial gr. or. al Avrigului.

Ioan Cădea,
protopop.

Nr. 285

[108] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela școlile gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termenul până la 20 August a. c. st. v.

1. *Fintoag*, cu salariu de 200 fl., solvind în 4 rate treilunari anticipative, quartir liber și 8° lemne.

2. *Lăpușnic*, cu salariu de 150 fl. solvind în 4 rate treilunari anticipative, quartir liber și 25 caré de lemne.

3. *Stăncesti Ohaba*, cu salariu de 130 fl. și adecă: în bani 120 fl., folosirea a două grădini 10 fl., quartir liber și 8° lemne.

4. *Tissa*, cu salariu de 214 fl. și adecă: a) în bani 110 fl.; b) 80 măsuri cucuruz în bômbé ȳ 1 fl. 20 cr. 96 fl.; c) 4 măs. fasole=8 fl., apoi, quartir liber și 8° lemne.

Doritorii de a ocupa una din aceste stațiuni, au a și asterne suplicele lor instruite conform legilor în vigore la subscrisul oficiu până la termenul sus indicat.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Dobrei.

Dobra, în 18 Iuliu, 1889.

Romul de Crainic,
protopresbiter

Nr. 529.

[106] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învățătoriu, clasa I dela școla elementară gr. or. română din Sighișóra, se escrie concurs cu termen 6/18 August a. c. Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

I. Salariu anual de 300 fl. v. a. și adecă:

a) din cassa alodială în rate lunare decursive 206 fl. v. a;

b) din repartițiune dela popor 74 fl. v. a;

c) lemnele necesare de foc compute cu 20 fl. v. a.

II. Diurne pentru participarea la ședințele reuniunii învățătoresci districtuale, și despărțemintele tractuale 5 fl. v. a.

III. Quartir gratuit în edificiul școlii.

Învățătoriu al ales prelângă prestarea instrucțiunii prescrisă de „Normativul școlar”, va avé se țină în duminecile și sârbătorile de preste an strană în biserică prelângă cantorele în mod perondatoriu cu ceialalți doi învățători.

Dela concurenți se cere, ca până la espirarea concursului se se prezenteze în vre o duminecă sau sârbătore în biserică din loc, spre a și aréta desteritatea și în cântările bisericesti, și a se face cunoscuți poporului.

Doritorii de a ocupa acest post învățătoresc, au a și înaintă cererile concursuale instruite conform legilor în vigore la oficiul protopresbiterial subscris până la termenul susindicat. Sighișóra, 10 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Sighișorei.

In conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

[109]

2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul învățătoresc de cl. I din comuna bis. Sânpetru prin demisiunea învățătoriuului Ioan Brenciu din 30 Iunie a. c., prin această se escrie concurs în termen de 30 zile dela prima publicare cu următorul salariu anual de 300 fl., în care se cuprinde: 1. din cassa alodială bani gata 187 fl. 50 cr. 2. Didactrul școlarilor. 3. Venitul dela fânațe. 4. Dreptul de pășunat pentru 4 boi. 5. Un strat de verze. 6. Quartir cu bucătărie, pifniță, grajd pentru vite, grădină cu pomi și legumă (care acestea se imparte cu învățătoriu din cl. a II)

Concurenții au a și asterne suplicele lor cu documentele recerute în lege la Preaon. oficiu ppresb., deosebit concurențele, care voesce a concură are a se înfățișa în ori ce Duminecă sau sârbătore în biserică spre înfățișarea cântărilor sale înaintea poporului, deóre-ce are să ocupe și cantoria în a două săptămână, Duminecile, sârbătorile, cât și zilele de lucru, pentru care serviciu i și va primi plata sa îndatinată.

Sânpetru, în 9 Iuliu 1889.

Comitetul parochial.

A. Inatye, **Ioan Bârsan,**
not. președinte.

Nr. 341

[107] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școlile populare gr. or. din comunele mai jos însemnate, aparținătoare tractului protopresbiterial al

Mercurei, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare și anume:

1. *Apoldul inferior*, trei posturi de învățători. Pentru învățătoriuul diriginte cu salariu de fl. 300, quartir natural în edificiul școlii și 2 stângini de lemne de foc. Pentru fie care dintre ceialalți învățători câte fl. 200 salariu.

2. *Broseni*, un post cu salariu de fl. 200.

3. *Cinadie*, un post cu salariu anual:

a) Dela 130—140 familii câte o ferdelă cucuruz sfârmit,

b) câte o ȳi de lucru cu palmele dela fie-care familie, sau 20 cr. în bani;

c) Folosirea a 7 jugere 333° pământ fânaț, precum și grădina școlară în mărime de 350°.

Învățătoriuul respectiv e îndatorat a și plăti contribuțiunea la fondul de pensiune al statului cu fl. 12, precum și darea obvenindă pentru pământul ce-l folosesc.

Reflectanții la vreunul din aceste posturi, au a și asterne petițiunile lor instruite în înțelesul legii, subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul susnumit.

Mercurea, în 24 Iunie, 1889.

Oficiul protopresbiterial al tractului Mercurei în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

I. Droș,
protp.

Nr. 358/889.

[111] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor în învățătoresci la școlile române gr. ort. din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termenul de 30 de zile dela prima publicare.

1. *Almășel*, cu salariu anual 150 fl. quartir și lemne.

2. *Almaș-Seliște*, cu salariu de 95 fl. v. a. în bani, bucate în valóre de 45 fl. și lemne de foc în valóre de 20 fl., care toate compute la olaltă fac 160 fl. v. a.

3. *Brădățel*, cu salariu anual de 200 fl. în bani, quartir în edificiul școlii, folosința unei grădini de legumi în mărime de 450° stângini și lemne de foc după trebuința.

4. *Brășeu*, cu salariu anual în bani 120 fl. și lemnele de foc în preț de 10 fl. Aci se cere dela învățătoriu se cunoscă tipicul și cântările bisericesti, fiind îndatorat să țină și strană în zile de Dumineci și sârbători.

5. *Cărmăzenesti*, cu filia *Boiul de jos*, cu salariu de 100 fl. în bani, quartir în edificiul școlii și lemne de foc.

6. *Furcșóra*, cu lăfa anuală de 150 fl., quartir, lemne de foc, și grădină de legumi.

7. *Gialacuta* cu filia *Căbesti*, cu salariu de 150 fl. quartir, folosința grădinei școlare și 3 stângini de lemne.

8. *Godinesti*, cu salariu anual 100 fl. în bani, și bucate 50 măsuri mari = 50 fl. quartir și lemne de foc; învățătoriuul are se cunoscă bine tipicul și cântările bisericesti.

9. *Micănesti*, cu salariu de 150 fl. quartir și lemne.

10. *Ternava*, cu salariu de 200 fl., quartir, folosirea a două grădini și lemne de foc.

11. *Visca* cu *Fueș-Băgara* și *Lungșóra*, cu emolumentele următoare:

a) dela comuna Visca 85 fl. în bani, 85 ferdele ȳ 16 cupe, 1/2 grâu și 1/2 cucuruz; 3 ferdele fasole; 4 stângini de lemne, quartir în edificiul școlii și folosirea a două grădini;

b) dela Fueș-Băgara 50 fl. în bani, și 30 ferdele cucuruz;

c) dela Lungșóra 20 fl. în bani și 20 ferdele de bucate, 1/2 grâu și 1/2 cucuruz.

Toate aceste compute în bani dau un salariu anual de 300 fl. v. a.

12. *Vorța* cu filia *Valea Lungă*, cu salariu de 200 fl., quartir în edificiul școlii, 5 stângini lemne de foc, din care se se încăldecă și școla, și grădină pentru legumi.

13. *Zam* cu filia *Tămășesti*, cu salariu anual de 150 fl. în bani, ȳră în naturalii: 63 măsuri cucuruz ȳ 1 fl. și 15 măsuri grâu ȳ 1 fl. 20 cr. 6 stângini lemne ȳ 6 fl. la olaltă compute și aceste în bani dau suma de 269 fl., quartir în edificiul școlii și grădină pentru legumi.

Reflectanții la acest post având de a sêvêrși și funcțiunile cantorale, trebuie se cunoscă bine tipicul și cântările bisericesti.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au a și asterne suplicele de concurs instruite în sensul legilor în vigore la subsemnatului oficiu protopresbiterial până la termenul sus indicat. Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Iliei, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

M.-Ilia, la 20 Iuliu, 1889.

Avram P. Păcurariu,
protopresbiter.

ad Nr. 448.

[114] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învățători în mai jos numitele comune, din subscrisul tract protopresbiterial, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

1. *Agribiciu*, cu salariu de 200 fl., în bani și bucate, loc arătoriu și de cosit, quartir și lemne de foc pentru încălđit. Învățătoriuul trebuie să fie și cantore.

2. *Butene*, cu salariu de 100 fl. dela popor, quartir și lemne de foc.

3. *Cătata mare*, cu salariu de 180 fl. dela popor și quartir în edificiul școlii și lemne de foc.

4. *Călățele*, cu salariu de 150 fl. dela popor, quartir în edificiul școlii și lemne de foc.

5. *Finciu*, cu salariu de 100 fl. dela popor și din fundațiunea „Panovicu”, quartir în edificiul școlii și lemne de foc.

6. *Geaca*, cu salariu de 120 fl. dela popor, și quartir în edificiul școlii.

7. *Mănășturul unguresc*, cu salariu de 250 fl. dela popor, quartir în edificiul școlii și lemne pentru încălđit. Dela fiitoriuul învățătoriu se repere cu deosebire să fie cântăreț bun.

8. *Panic*, cu salariu de 200 fl. dela popor, quartir în edificiul școlii și lemne de foc.

9. *Someșfalău*, lângă Cluș, cu de 160 fl. ca învățătoriu, 60 fl. din venitul cantoral și quartir în edificiul școlii. Învățătoriuul are să fie și cantorei.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a și asterne suplicele de concurs, instruite conform legilor în vigore, la subsemnatului oficiu protopresbiterial, până la termenul sus indicat.

Oficiul protopresbiterial rom. gr. or. al Clușului în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Cluș, 17 Iuliu, 1889.

Tuliu Roșescu,
adm. protopresb.

Nr. 640.

[117] 1—3

EDICT.

Maria Alecsandru Tătariu din Vulean, carea a părăsit cu necredință de trei ani pe legiuitul ei bărbat Nicolau Țogoe din Poiana-Mêrului, fără a scîi locul ubicațiunii ei, este prin această citată, că în termen de un an și o ȳi dela prima publicare a acestui edict, să se prezenteze la subsemnatului oficiu protopresbiterial, căci la dinconță procesul intentat de cătră soțul ei se va pertractă și decide în absența ei.

Zărnești, 28 Iunie, 1889.

Oficiul protopresbiterial al Branului ca for matrimonial de instanța I.

Traian Mețian,
protopresbiter.